

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția. Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefracate se refușă. — Articuli nepublicați nu se inapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Conferența din Brașov.

Discursul de deschidere

ținut de comisarul consist. Dr. Vasilie Saftu.

Iubiților frați!

Abia am apucat, să se strêcoare în învîlmășagul peștri al vremurilor un an, o lună și 24 de zile. — Mi s'a părut acest restîmp lung ca 10 ani, 10 luni și 240 de zile, pentru că, să vi-o spun sincer, ardea în mine dorul, să vă ved iarși întruniți în dragoste și bună înțelegere în sala aceasta mare și frumoasă a celui mai scump „giuvaer”, care-l avem noi, toți Românii brașoveni și cu noi toți Românii astăzi!

De atunci, fraților, de când voi „pionierii” scumpei noastre Biserici și ai preamult cercatului nostru Neam, v'ați despărțit de mine, ca să stați neclintii la prețioasele voștre posturi de „sentinele române ortodoxe”, — de atunci s'au petrecut în viața Bisericii noastre naționale românești evenimente de însemnătate epocală.

Era în toamna anului trecut: Frunzele îngălbinite începură să se prăvăliască fără viață la pământ; florile mirositoare să-și închidă odoarele lor; vînturile să bată mai reci și fără cruțare; nori negri duși de vînt să se tîrîe pe șesuri și pământ, — cu un cuvînt întreaga natură părea, că era îmbrăcată în haină de doliu și prevestia inimei pățite a Românilor zile grele, zile amărite.

Colo, în panorama Europei, o mână sacrilegă, o lichia (Lucheni) netrebnică și prăpădită, lipsită total de cel mai mic simț de credință în Ddșu, a curmat în cel mai meschin mod binefăcătoarea viață a Maieștii Sale, neuitatei noastre Impărătese și Regine, Elisabeta.

Să-i dîcem cu toții: „Ddșu S'o odihniască!”

Dincoace, pe malurile Cîbinului, o boală grea și nemiloasă, agravată prin îngrititoarea situație de atunci a acestui „giuvaer”, a prăvălit la pământ pe falnicul și vigurosul ștejar al scumpei noastre Biserici, pe prea bunul și prea iubitul nostru fostul Archiepiscop și Metropolit, Miron Romanul; l'a prăvălit la pământ fără milă, după ce ani 24 a stat neclintit la mîndrul seu post de „Mare că-

pitan al sentinelelor române ortodoxe”

Pare că și acum îmi sună admirabil în urechi perfectă armonie românească ortodoxă din vestitul și gloriosul lui circular.

Dar voi, iubiților frați, de ce stați, acum așa triști și mîhnîți?! Nu știți voi, ca și mine, tristul adevăr?

Da! Miron, Miron nu mai este . . .
Și acum ce să facem?

Să avem totdeauna înaintea ochilor și urechilor noastre perfectă armonie românească ortodoxă din vestitul circular, iar pe El, nobilul suflet, să-l rugăm, să se roage pentru noi și înaintea Tatălui ceresc, iar noi să-i dîcem cu toții: „Ddșu să-l odihniască!”

Natura devenise și mai tristă și mai posomorîtă. O zăpadă nu tocmai grea, dar sehimbăciosă, niște vînturi uscate și seci pare că voiau, să stîrca cu desêvêrsire inimile credincioșilor ortodocși, cari rămăseseră în timpuri atât de grele și critice orfani de tata lor sufletesc. Clopotele tuturor Bisericii lor sunau a jale, a suferință

Scumpa noastră Biserică era în doliu profund; rămăsesse fără conducător

Provedinței divine i s'a făcut dela un timp milă de intristată noastră Biserică. N'a lăsat, să treacă multă vreme la mijloc și prea bunul Ddșu a trimis nobilul spirit al fericitului în Domnul, Marelui arhieru, Andrei baron de Șaguna, spirit scris cu litere de aur, în peatra noastră nestimată — Statutul organic — și păstrat cu atîta conștiențioșitate timp de ani 24 de vrednicul seu succesor, arhieru Miron, a trîmis, dîc, acest nobil spirit asupra mîritului nostru congres național bisericesc, care în 19 Dec. 1898 a ales pe cel mai vrednic și cel mai demn de succesor al fericitului arhieru amintit, pe Escelenția Sa, prea bunul și prea iubitul nostru Archiepiscop și Metropolit actual, Ioan Mețianu!

Maieștatea Sa, Impăratul și Regele nostru, Francisc Iosif I s'a îndurat prea grațios a întări alegerea, și dela 28 Februarie 1899, de când cu mare pompă a fost instalat, funcționează ca bunul nostru Archiepiscop și Metropolit!

Dar vouă, iubiților frați, de ce vi s'au înșeninat fețele? De ce vă rîd ochi de bu-

curie și veselie? Nu-i așa, pare că auziți clopotele de veselie ale tuturor Bisericilor din Brașov și Bran, cari vestesc tuturor locuitorilor de aici și de acolo îmbucurătorea știre, că Escelenția Sa, noul nostru Archiepiscop și Metropolit, Ioan Mețianu, cu trenul dela ora 2 p. m. sosește în părțile noastre . . .
Și acum ce să facem?

Grea, peste măsură de grea este înalta chemare a bunului nostru Archiepiscop și Metropolit, mai ales astăzi în timpurile critice, în cari trăim. Avem încredere într'insul pentru că, după cum l'ați vădut, deși albit de ninsori, însă ni-se presêntă sdravên și voinic, ca un falnic stejar românesc. Cu tôte acestea, ca să-și poată împlini greaua misiune, cu care după Ddșu l'a încredințat Biserica noastră națională, avem, iubiților frați, sfînta d-torință, să-i sârim cu toții, cu mic, cu mare într'ajutor: 1) Făcîndu-ne fie-care datorința cu sfințenie la postul, în care suntem puși; 2) Stînd neclintii în giurul seu incungiu-rîndu-l cu dragostea și iubirea noastră nemărginită în tot decursul vieții sale.

Mintea mea nu cunoște pe lume putere mai mare (afară de puterea Atotputernicului), ca puterea unui Archiepiscop și Metropolit român ortodox, iubit fără margini de tôte preoții, toți învătătorii și de tot poporul românesc!

Să-i dîcem deci din tot sufletul și din tötă inima noastră: Să trăiască Escelenția Sa, iubitul nostru Archiepiscop și Metropolit, Ioan Mețianu! Să trăiască Marele nostru căpitan al sentinelelor române ortodoxe! Și biroul să-i comunice la rëndul seu telegrafic această din urmă ovațiune stante sesiune!

Iar acum, după ce ne-am împlinit frumoasele datornțe, isvorite din cele mai naturale sentimente ale noastre ca fii credincioși ai uneia și aceleiași Biserici strămoșești, să ne întoarcem, iubiților frați, la muncă, pentru care ne-am întrunit.

Opinia și programul meu în cestia conferențelor învătătorești vi le-am prezentat în schițe generale tot din acest loc la conferința trecută. Ele s'au și publicat în foaia ofici-oasă a Bisericii noastre, în „Telegraful Român” din Sibiu, Nr. 98 din anul 1898 și separat în cartea publicată de noi, comisarii consistoriali, sub titlul „Conferențele învătătorești”

Förte multe familii nobiliare de origine română se trag din comit. Făgărașului și Maramureșului. Cei din cott. dintăiu sunt așa numiții boieri din țera Făgărașului, ear maramureșenii sunt urmașii diferiților voievozi valachi mai mari și mai mici și ai chinezilor. Din aceștia förte mulți au primit nobilitatea dela principii ardeleni pentru bunele lor servicii făcute în timpuri de resboiu. Natural, că cu o critică mai rigorösă și dintre aceștia s'ar puté cerne câte-va familii maghiare de baștină.

Este interesantă în cartea lui Pușcariu și genealogia familiei Hunyadescilor. Din diplome apare mai întăiu Șerban, întru cât regele Sigismund la 1409 face cetatea Hunedórei nouă donațiune lui Voic, care e fiul lui Șerban. Voic mai are încă doi frați: Mogoș și Radu. Copiul lui Voic sunt: Ioan sen., guver-

torești din archidieceșca ortodoxă română a Transilvaniei, ținute în 18/30 și 19/31 Aug. 1898.

De atunci până astăzi situația mai întru nimic nu s'a schimbat spre bine: Indiferentismul cătră leagănul și scutul cel mai puternic al Românilor, cătră Biserica noastră ortodoxă, n'a prea scădut. Intrigile și neînțelegerile între preoții și învătătorii noștri nu s'au prea împuținat. Cimentul comun, iubirea cătră Biserică, dovedită prin fapte, nu se prea manifestă. Repet deci ce am dîs în anul trecut: Fraților! E timpul suprem, ca, în ce privește sentimentul special ortodox în copiii noștri, să facem cu mult mai mult decât am făcut până acum. Noi, Românii, numai așa putem dăinuși, dacă fie-care învătător confesional, fie-care profesor confesional, va fi neclintit la postul, care-l ocupă în sinul Bisericii sale. Deci, la muncă, voi preoți și învătători, legați prin sfînta legătură de neam și de lege; — să fiți nedespărțiți unii de alții într'o dragoste sinceră și fără păreche. La muncă, voi, sentinele ale neamului și Bisericii noastre!

În ce privește „direcțiunea practică” a conferințelor, pentru care am pledat cu căldură și din firma mea convingere în anul trecut, mulțumesc Venerabilului nostru Consistoriu archidieceșcan, că a convocat conferințele învătătorești astfel, încât avînd elevi și eleve la îndemână, putem ținea și lecții practice.

Am dispus, după o înțelegere prealabilă, ce am avut, ca lecțiile practice din anul acesta să le începem cu Religia.

Nu știu, cum se face, dar e fapt, că dintre toate obiectele de învătămînt, cari se propun în toate școalele noastre, nici unul n'are o literatură mai sêracă decât Religia. Lucru curios: Toți episcopii din lume adresează credincioșilor lor pastorale admoniîndu-i, că au slăbit din credință; toată presa serioasă de pe rotogolul pămîntului constată o demoralizare în sinul societății ome-nești; statisticii recunosc, că pe dî ce merge, crimele se înmulțesc și se rafinează; fie-care învătător, care se ocupă cu etica, înfiecează lipsa absolută de caractere; cu un cuvînt se pare, că totul a ajuns într'o stare de discompunere îngrititoare, și cu toate acestea în toate școalele e neglijat tocmai

natorul de mai apoi Ioan Hunyadi, și Ioan jun; apoi trei fete, anume: Elisabeta, soția unui domn Székely, Clara soția lui Dengelegi Pongrácz și Maria, care se mărită după *Manzilla din Argeș*, din familia voivozilor munteni. „În Muntenia începînd cu înaintașii noștri până în timpurile noastre, — scrie Nicolae Oláh,*) — rivalisau pentru domnie două familii: *Danescii și Dragulescii*. Pe timpul lui Ioan Hunyadi, Drac (Dragula) vodă a răpit puterea la sine, parte ucizînd, parte alungînd pe Danesci. *Manzilla* din Argeș avu cu soția sa *Marina* doi fii: pe *Stanciul* și *Stoian*. *Stanciul* încă avu doi fii: pe *Dan* și *Petru*; iar *Stoian* sau *Stefan* mă avu pe mine, *Nicolae*, pe *Mateiu*, *Ursula* și *Elena*. *Dracul* punînd mîna pe domnie, a decapitat pe unchiul meu *Stanciul*. *Stefan*, tatăl meu, fiind încă copil, a scăpat norocos la regele *Mateiu*. Acest *Stefan* s'a așezat în Orăștie; din fiul seu *Nicolae* deveni *Nicolae Oláh*, vestitul primat de odinioară al Ungariei. *Mateiu* a devenit judele reg. al Orăștiei, lăsînd după sine doi fii: pe *Toma* și *Mihaiu* și o fată cu numele *Ana* (Va urma)

*) Irodalomtörténeti közlemények. I. évf. 1891, pag. 35. Hunfalvi Pál: Oláh Miklós családi viszonyai sé Hungáriája.

FOIȚA

„Date istorice privitoare la familiile nobile române”

de
Ioan cav. de Pușcariu
(Urmare.)

În acest fapt nu este nimic deosebit, căci dór voivodatul nu era proprietate de avere, care se trecă dela tată la fiu, ca chinezatul, ci era diregătorie personală, care regele o putea dărui aceluia, cui voia. Una din greșelile procedurii lui Pușcariu este, că el presintă ca fiind de origine valachă ori-ce familie nobiliară, al cărei ôre-care strămoș a fost voevod valach. Lucrînd cu acest metod, presintă ca fiind de origine română și pe urmașii Banilor severineni de odinioară. Așa devine română la Pușcariu familia Gerliczi de azi, urmașu lui Iacob Gerliczi (1256). La 1268 era un Ban severinean cu numele Ugrin, ba un magistrat Ugrin la 1291 face depunerea, în fața adunării Securilor, Sașilor și Valachilor, că domeniile dela Făgăraș și Szombathely le-au posedat și strămoșii sei. Pe archiepiscopul Ugrin, care avu pe timpul său vâlirii Tătarilor rol de conducător, Iuliu Pauer îl numește *Ugron*. Pușcariu însă totuși nu cutéză să înșire familia Ugron de acum între cele de origine română; observă numai

atîta, că familia secuiască Ugron își identifică și ea însași pe străbunul seu cu magistrul Ugrin, care face depunerea la 1291 și dela care după Engel se derivă familia boierescă de azi a *Văcărescilor*.

În multe casuri vacileză förte mult temeiul, pe care zidesce Pușcariu originea română a unei sau altei familii. Așa între altele (vol. I. pag. 68) citéză un privilegiu al lui Kristof Báthori dela 21 Iul. 1578, în care pe armaliștii: Antoniu Csorba, Cristian Kürtös, Frățilă Haragos îi scôte din șirul familiilor supuse la contribuțiune. În acest privilegiu nu există absolut nici un cuvînt privitor la naționalitatea acelor, dar pentru aceea după Pușcariu familiile Kincses, Haragos și Kürtös, ce se derivă dela acei armaliști, sunt de origine română, cu tôte că pentru sprîjinirea afirmațiunii sale nu aduce nici o dovadă deosebită.

Pe ce temeiu nesigur țin scriitorii români, că cutare familie fruntașă maghiară este de origine română, se vede din cazul familiei Kemény. Străbunul acestei familii, cunoscut din documente, a fost la 1260 *Micola de Kalota*. Fiii acestuia au fost: *Gyerb*, dela care se derivă familia Gyeröffy, mai de parte *Mihaiu*, *Jacob*, *Ioan*, *Kemény* și *Nicolae*; fiul lui Jacob a fost *Stefan*; fiul acestuia *Stefan de Kabos*, care are trei fii: *Radó*,

acel obiect de învățământ, care între altele a fost și este chemat, să nobilizeze inima și să formeze caracterul elevului.

Elevele, ca și profesorii și învățătorii, consideră studiul religiunii, ca un studiu secundar, ca a cincina roată la car. Acesta e motivul ascuns, care ne explică faptul, că chiar și astăzi, când toate celelalte obiecte de învățământ se propun într'un mod mai rațional, mai pedagogic, ca manuale de învățământ religios ne servesc tot numai Catechismul mare și mic, Mărturisirea ortodoxă etc. Pe nici un teren nu e producțiunea mai sterilă, ca pe terenul religiunii. Rari, foarte rari sunt bărbații Bisericii, cari să se ocupe cu astfel de manuale.

Dar, afară de manuale, să nu uităm nici odată următoarele lucruri de căpetenie:

Se ocupă religiei, ca obiect de învățământ, este: 1) În linia întâi educativ (nobilitarea inimei și a caracterului) și 2) numai în linia a doua instructiv. 3) La propunerea religiei joacă rol nespuse de mare propriul sentiment religios-bisericesc al profesorului sau al învățătorului. 4) La propunerea religiei joacă rol nespuse de mare tonul (căldura) la predarea materialului, în care se descoperă elevilor sentimentul dascălului, și 5) La religie întreaga propunere, fie ea cât de metodică și cât de cu căldură făcută, nu plătete nimic, dacă învățătorul sau profesorul nu dovedește elevilor cu „fapte“ vorbele, cari li le-a spus; dacă el singur nu va merge la Biserică și nu va pune pondul convenit pe strămoșele noastre obiceiuri bisericesti.

Tote aceste cinci conștii de căpetenie eu unul trebuie, să le presupun realizate în sufletul fie-cărui dăntre voi. Astfel înarmați lecția practică o faceți la sigur cu dublu și triplu succes.

De astăzi veți avea ocașie, să asistați la 4 lecții practice din religie pentru cl. I, II, III și a IV primară, toate pregătite pentru școale cu câte un învățător și mai multe despărțăminte, căci de acestea avem mai multe. Luați-vă notițe și urmăriți pe propunători cu cea mai mare băgare de seamă, ca să învățați ceva și după terminarea lor să vă puteți face justețe și obiectivele voastre observări critice.

Afară de aceste lecții practice din religie, cari, după părerea mea, constituie mânduva conferințelor noastre din acest an, mai avem un studiu teoretic asupra „Esamenelor delă finea anului școlar“ și continuarea din anul trecut a observărilor critice asupra planului de învățământ astăzi în vigoare în școalele noastre primare.

Desfășurându-vă astfel și programul conferințelor noastre de acum, Vă mulțumesc pentru bunăvoință, cu care m'ăți ascultat și încheiu tot cu cuvintele din anul trecut: Să ne luăm cu toții sfântul angajament, că vom munci fără preget și fără șovăire, fie-care la locul unde e și va fi pus, în tot decursul vieții noastre pământesti pentru binele și prosperarea iubitului nostru neam și a scumpeii noastre Bisericii ortodoxe!

Cu acestea declar conferința învățătorilor români ortodoxi din cercul Brașovului, compus din protopopiatele Brașov, Bran și Treiscaune, de deschisă!

Conferința dela Bistrița.

Conform ordinațiunilor emise din partea autorităților confesionale școlare superioare și convocatorului comisariatului consistorial premerse, învățătorii gr. or. din tractul Bistriței s'au întrunit Joi în 14/26 Octombrie a. c. în conferință, în școala fundatiunală din Borgo-Prund.

Învățătorii întruniți în corpore au participat la serviciul divin, conform programei, și apoi după terminarea serviciului, s'au deschis conferința, în care sub conducerea și presiunea comisariatului consistorial Simeon Monda, protopresbiter, s'au pertractat toate obiectele puse la ordinea zilei.

Ca oșpeți ne-au onorat cu prezența d-nii Tóder Vrășmaș și Iuliu Suceava, parohi în Borgo-Prund; Jacob Onea, Pavel Beșu și Florian Bosga, învățători la școala fundatiunală din Borgo-Prund, și Ștefan Vrășmaș învățător pens. în Borgo-Prund, urmărind toți cu mare interes lucrările conferinței și luând și parte activă la desbateri asupra obiectelor.

Conferința și-a pertractat agendele în două ședințe, având a discuta afară de alte chestiuni și asupra temei „Cestiunea examene-

lor“, pusă la ordinea zilei prin Prea Onoratul corp al comisariatului consistorial. Acastă temă a fost dată din partea presiului încă mai înainte învățătorilor: Ioan Langa din Șimotelnice și Alexandru Gherghel din Idamare, spre a o lucra în formă de disertație și a presenta conferinței părerile lor în merit.

Apoi președintele în calitate de comisar a mai statorit a se pertracta în conferința temele: „Ordinea și disciplina în școala populară“, disertație de George Ghița, învățător în Borgo-Bistrița; „Zicerea simplă pură și zicerea simplă amplificată“, temă practică, predată de învățătorii Ioan Cotuș din Galați și Simion Pahone din Borgo-Joseni; „Tractarea numerului 10“, temă practică, fiind a se lucra și preda de învățătorul Leon Ursace din Borgo-Mijloceni; „Comuna“ din punct de vedere geografic, fiind designat spre lucrare și tractare învățătorul Ioan Jauca din Borgo-Bistrița, și ca temă practică generală: „Sistemul decadic și măsurile metrice“. — Deși prealabil au fost designați învățătorii cari vor tracta temele practice, totuși presiul în convocatoriul a obligat pe fie-care învățător a se pregăti cu ele așa, ca să-le pótă tracta practice cu succes.

Reteritor la activitatea conferinței, desvoltată în două ședințe, pot zice că conferința din est an a fost mai bine cercetată, și între împrejurările, în cari a lucrat, și-a îndeplinit lucrarea cu mai multă însuflețire interes și demnitate, ceea-ce este un bun semn că reactivarea conferințelor învățătoresci, dacă se va purta grija ca se fie bine cercetate, va avea o bună înfrunțare asupra prosperării instrucțiunii școlare.

Un participant.

Revista internă

Crisa pactului.

Intrégă presa maghiară accentuează serioșitatea evenimentelor ultime, cari prin complicația lor amenință întreg pactul dualist, făurit de genialul macedo-român Deák la 1867. În consiliul de corună, ținut sub presiul Maiestății Sale Monarhului, s'a stabilit preliminarul comun de șese, care va avea să fie prezentat delegațiunilor. După „P. E.“ termenul convocării delegațiunilor s'ar fi fixat pe 30 Novembre. Convocarea însă și se așteptă să apară pe săptămâna viitoare.

Situația s'a înăsprit foarte mult prin aceea, că comisiunea austriacă însărcinată cu controlul datorii statului a denegat pentru a 2-a oră extradarea celor 59 milioane în aur.

Tot spre zădărnirea pactului se privește faptul, că Reichsrathul a primit propunerea deputatului Javorski, pentru ca să se emită o comisiune de 48 membri pentru revizua tuturor ordonanțelor referitoare la pact, edate pe baza §-lui 14. Aceste ordonanțe pot fi declarate din partea majorității parlamentului ca fără valoare, nefiind aduse pe cale constituțională, și atunci din tot pactul nu s'ar alege nimic.

Acest joc periculos arată un astfel de grad de decadență a vieții de stat, zic patrioțele, încât nu se va pute vindeca cu mijloce normale.

De altă parte se prevede, că conducătorii actuali ai majorității Reichsrath-ului voiesc să restorne guvernul Clary, înainte de a se putea aplană restul divergențelor în ce privește pactul.

Chestia cotei.

Comisia ungară pentru cota a invitat pe cea austriacă la o înțelegere în Budapesta, ceea-ce primindu-se vor încerca de nou o apropiere. Pertractările s'au continuat eri înainte și după amăzi.

Luptele Cehilor.

De când cu abrogarea ordonanțelor de limbă, nemulțumirile în Boemia și Moravia între populațiunea negermană au crescut tot mai mult și s'au manifestat în demonstrații violente, în cari au căzut și multe jertfe de ómeni. Astfel se anunță, că reprezentanții cehi ai cercului *Mährisch-Weisskirchen* au adresat împreună cu reprezentanții cehi ai altor cercuri o depeșă ministrului Clary, în care îl provócă să se retragă, altcum denegă încassarea dărilor. — Din *Podiebrad* se anunță o demonstrație, la care au luat parte cam 200 persoane, spărgând 35 ferestri. 5 persoane au fost arestate. — În *Predmeritz* deasemenea a fost o aglomerație de vr'o 600—1000 persoane, care a mers cântând prin oraș, au spart toate ferestrele unui jidan, au stricat pórta și au aruncat-o în Elba. Mergând apoi la gară, au cerut delăturarea inscripțiilor germane.

DIN BUCOVINA

„Patria“ confirmă știrea dată în Nrul trecut al ziarului nostru, că presiul terii a dispus să se pornescă o severă cercetare disciplinară față de acei „turbulenți“ preoți, cari au cutezat să subscrie protestele singuraticelor decanate. Conform unor §-i, acei preoți, cari și-au publicat protestul și în „Patria“, au comis delict în contra autorității guvernului și ergo trebuie numai decât pedepsiți. Contra acestor persecuțiuni au luat energică poziție *patronii bisericii ortodoxe române* din Bucovina. În adunarea ținută ia 1/13 Novembre c. își exprimă adesiunea la manifestațiunile de loialitate ale preoțimeii gr. or. rom., voteză mulțumită și recunoștință pentru ținuta demnă și privesc grabnica convocare a congresului bisericesc de o necesitate imperativă pentru realizarea definitivă a mult așteptatei regulări a ingerenței statului față de biserica gr. or. din Bucovina și pentru restabilirea și susținerea integrității ei.

Resoluțiile acestea au fost expedate „clubului român“ în Viena, pentru a interveni la ministrul-president și ministrul de interne, spre a pune capăt nouelor persecuțiuni.

Știrea despre permutarea br. Bourguignon se menține și acum.

Din România

(Aniversarea căsătoriei suveranilor români) Mercuri, implinindu-se a 30-a aniversare a căsătoriei MM. LL. Regelui și Reginei, consiliul de miniștri a telicitat cu devoțiune pe Suveranii români. Deasemenea și soțiile d-lor miniștri au trimis o telegramă omagială și de sincere urări M. Sale Reginei.

(D-șóra Agata Bârsescu pe scena teatrului național) Serbătorita tragediană și-a început Marția trecută ciclul de reprezentațiuni la teatrul național cu piesa „Magda“. Eată cum aprețiază „Drapelul“ primul debut al d-șórei Bârsescu:

„Reprezentația de Marți s'era a fost o mare sărbătoare, care ne-a umplut sufletul de mândrie națională.

La apariția d-șórei Bârsescu scena a fost inundată de o plóie de trandafiri aruncați din loji de artiștii și artistele teatrului.

Eminenta noastră artistă a fost adenc emoționată de această manifestație spontană de admirație. Incetul cu incetul recăpătându-și calmul, după emoția de la începutul primului act, d-șóra Bârsescu ne-a redat în colorii vii farmecul puternicului său talent.

Incontestabil, este de o putere dramatică covârșitoare, de un talent pe care nu-l poți găsi decât la artiștii de frunte din scenele europene. După Eleonora Duse, care a jucat luna trecută la noi, am simțit aceeași emoțiune aseră, când am văzut pe Agata Bârsescu.

E neînchipuit de mare bucuria noastră că avem un așa de puternic talent, o atât de prețioasă comoră de care, vai, n'am știut sau n'am putut să ne folosim!

Jocul natural și emoționat al artistei, puterea ei dramatică, au produs în sală un adevărat deliciu. Toți erau cuprinși de o nespuse de dulce și profundă emoțiune. A avut momente, când a stors lacrimi din ochii spectatorilor.

Publicul entuziasmat de calitățile marelui noastre artiste, a rechemat-o cu salve de aplauze de câte cinci ori după actele III și IV.

Mărturisim, că nu ne așteptam să o vedem așa de bine pronunțând românește, după atâția ani de când n'a mai jucat în limba maternă. Are câte-va mici defecte de pronunțat, care de alt-fel nu pot întuneca cu nimic strălucirea talentului, cu care e dotată artista.

Pentru prima oră pótă am plecat de la Teatrul Național cu inima înălțată mult, forte mult, și cu o mare speranță pentru viitorul artei noastre dramatice.

(Retragerea d-lui V. A. Urechia dela conducerea Ligei culturale) Sub titlul „Discompunerea ligei culturale române“ P. Napló

spune, că d-l profesor univ. V. A. Urechia s'ar fi decis să iasă dela conducerea „Ligei culturale“ din cauza indiferentismului cercurilor normative față de ligă, și această retragere ar însemna totala discompunere a ligei culturale. Adevărată să fie această știre?

(Act de caritate) Cetim în „Timpul“: Societatea „Ajutorul elevilor s'raci din Capitală“ a hotărât ca pentru sfințele săbători ale Crăciunului să îmbrace 200 de băieți din școalele primare și 160 de fete.

Revista externă

Politica Angliei

Vederile diplomației engleze se reasumă în discursul pronunțat de cel mai autorizat bărbat politic englez, lordul Salisbury. E de o importanță deosebită acest discurs nu numai pentru rolul conducător, ce-l are Anglia pe globul pământului și prin această pentru determinarea chestiilor internaționale în anumite direcții, ci el câștigă în valoare și prin împrejurările actuale externe.

Eată-l în liniamente generale: În ceea-ce privește relațiile cu streinătatea, lordul Salisbury nu e cătuși de puțin neliniștit. Presa streină e ostilă Angliei, dar guvernele nu. Cu statele-Unite, cu Spania și cu Germania în special, relațiile Angliei sunt din cele mai cordiale. Samoa a fost cedată Germaniei pentru că Angliei nu-i aducea nici un folos ear prin cedarea ei, Anglia și-a câștigat simpatiile unuia din cele mai puternice monarhii.

De o intervenție a altor state în războiul anglo-african, Salisbury n'are nici o temere. Nici un stat n'are interes s'o facă, și apoi legăturile între state sunt de așa fel, în cât nici un guvern strein nu va pute interveni.

La sfârșitul discursului său, își exprimă neclintita sa încredere în isbânda armatelor, engleze. Vorbind apoi de consecințele războiului, zice: „Noi nu voim mine de aur, nu voim teritorii“, n'avem alt scop, de cât de a stabili în Transvaal un guvern drept și echitabil.

Dacă acesta e direcția politicii engleze, ea la tot cazul nu e pe placul șovinștilor englezi, cari cer cu stăruință anexiunea Transvaalului, pe care o proclamă necontent prin gazetele lor.

Rusia și Japonia

Ziarul „Birmingham Argus“ crede a ști, că urmarea mobilisărilor engleze nu se face numai în vederea războiului cu Transvaalul, ci și în vederea veștilor amenințătoare privitoare la un eventual război între Rusia și Japonia, în peninsula Korea.

Depeșile din Șangai ale ziarului „Times“ dau mai multă confirmare acestor profeții.

Turburări în Spania

Telegramele mai noue vestesc că în Spania se petrec lucruri grave. Fierberea și nemulțumirea populației iea un caracter din ce în ce mai acut, iar guvernul, incapabil de a face față evenimentelor, se mânginește să adopte soluțiuni momentane, ignorând, sau prefăcându-se că ignorăza cu desăvârșire cauzele profunde ale relelor cari bântuesc actualmente Spania.

Se știe că situația financiară și economică e cu desăvârșire sdruncinată, iar impozitele necugetate au adus populația spaniolă la desperare.

Comercianții din Barcelona în număr de cincimii, au refuzat plățirea impozitelor, ceea ce a dat naștere la turburări în cari a fost nevoie de intervenția armatei, arestându-se o mulțime de comercianți fruntași. Deputații cataloni au cerut guvernului în Cameră să pună în libertate pe arestați, dar Camera le-a respins cererea. Din această cauză fierberea populației a crescut în mod îngrozitor. În Barcelona și aproape în totă Catalonia s'au întemplat turburări și încăerări cu armata, cari încăerări par a fi numai preludiul unor evenimente sângerose și nenorocite pentru Spania; contribuabili cred, că prin atitudinea lor vor provoca căderea cabinetului.

NOUȚĂȚI

Din cauza sf. sârbători „Archang. Mihail și Gavriil”, Nrul proximal al fâieii nâstre va apare Joi, în 11/23 Novembre.

† **D-na Catinca Gall.** Despre tristul cas al trecerei la cele vecinice a D-nei Gall, anunțat de noi în Nrul trecut, Ilustr. Sa dl Iosif Gall, adânc mâhnit soț, ne trimite următorul anunț funebrial:

Iosif Gall, membru al casei magnatilor, dâ de știre cu inima infrântă, câ soția sa a d-oratâ, *Catinca*, cu care a trâit în cãsătorie fericită 20 de ani, Mercuri ia amăzi la ôra 11/2, dupâ suferințâ scurtâ, a repausat în domnul. Fiei țêrina ușorâ și memoria eternâ!

Rêmășițele pâmêntești s'au șezbat Vineri, în 17. în cimiterul gr. or. așezat din cetatea Timișorei.

Lucareț, 14 Nov. 1899.

Din tractul Avrigului. Ni se scrie din Avrig: Joi în 4/16 Novembre a. c. s'au ținut în Avrig sinodul protopresbiteral, convocat — în sensul ord. cons. din 2 August a. c. Nr. 5942 — pentru a se pronunța asupra susținerii sau a reducerii protopresbiteratului. Ședința sinodului a premers parastatul în biserica din loc pentru reșeratul de pie memorie Archiepiscop și Metropolit *Miron Romanul*, servind preoții: Mihail Cârdea, Vasile Maxim, Ioan Crăciun, Nicolau Borza, Nicolae Cucu, Ioan Mateiu, Toma Dragomir, Toma Doican, Andreiu Savu și Dimitrie Mandea. — În frunte pe pârintele protopresb. tractual Ioan Cârdea. Cântările rituale le-a executat frumos și evlavios un cor compus din mai mulți învêțatori, sub conducerea lui Ioan Banciu din Viștea sup.

Dupâ acest act de pietate, întrunindu-se sinodul în ședință, a deliberat asupra obiectului pus la ordinea zilei, și dupâ lungi discuții a adus următorul conclud:

„Protopresbiteratul Avrigului, dupâ ce va deveni vacant, fie prin înaintarea protopresbiterului actual în rang, fie prin cedarea lui, fie prin mârtea lui — de care acum curenând D-zeu sê ne ferescă, — se declarâ de desfînțat și se pune la dispoziția Preavenabilului Consistoriu archidieceșan spre a se împârți dupâ comitate, respective dupâ buna chibzuellâ a Preavenabilului Consistoriu archidieceșan.”

Tot din acêștâ ședință s'au trimis înalt Preasfinției Sale D-lui Archiepiscop și Metropolit al nostru, *Ioan Metianu*, o telegramă omagialâ de iubire fiiescâ, de supunere și venerațiune.

Cadou ministrului Baccelli. D-l V. A. Urechia va face prin subscriere publicâ un obiect de artâ în bronz, care va fi oferit d-nului Baccelli, ministrul instrucțiunei al Italiei. Acest obiect reprezintă pe o frumôsâ țêrancâ româncâ îmbrâțișând pe o frumôsâ țêrancâ italianâ.

Barbariile slujbașilor. Un proces monștru s'au terminat alături în Comorn. Acuzații erau niște funcționari de ai administrației publice, cari au sevêșit tirânii grozave asupra mai multor țêrani din comuna Mocsca, șicanându-i și maltratându-i în chip barbar. Tribunalul a osindit pe acușați, și anume pre pretorul Szabó la trei ani, pe esatorul Molnár la 3 1/2, pe notarul Göbel la 1 și 1/2 an și pe primarul Czanyei la 4 luni temnițâ ordinarâ; și acedâ parte pentru abuzuri în oficiu, sevêșite în preste 10 rënduri, parte pentru crime de grea vâtâmare trupescâ, de violarea libertății personale și pentru jafuri, etc.

Contra cãsătorilor ilegale. Ministrul de interne a adus de curând o hotârîre salutarâ. A ordonat acedâ, ca pentru curmarea cãsătorilor ilegale, atât de rușinoșe și imorale, de aci înainte: tatâl sê se lipsescâ de puterea pârintescâ, ear tutorul sê se delățure dela acedâ chemare, când un tinêr, sau o fatâ minorâ ar trâi în cãsătorie ilegalâ și tinerii sê fie dați în grija altor persoane cu bune moravuri.

Fapte creștinești. Ni se scrie din Ponor (Tract. Alba-Iul.): Mai zile trecute Dl Victor Ciorbea, prim în Ponor și soția sa Sabina, au dâruit pe sêma sfintei biserici gr. or. române de acolo, un Liturgier cu litere latine, în preț de 4 fl.; ear Dl Laurențiu Ciorbea paroch în Sâlcua, cu soția sa Maria, „Semințe din agrul lui Christos”, cuvântâri de Z. Boiu, tom I, fru-

mos legate, în valôre de 2 fl. 50 cr. și „Proscomidia altarului”, în preț de 25 cr. — Tôte aceștea le-au dâruit drept mulțumită lui Dumnezeu pentru câ dintr'o bôlâ grea și îndelungatâ acum au ieșit mai spre bine.

La îndemnul pârintelui L. Ciorbea, din rezultatul unei colecte, făcutâ de d-sa tot în zilele aceștea, s'au mai procurat pe sêma bisericii de 5 fl. și un Octoich mic cu litere latine, în preț de 75 cr.

D-zeu sê-i ținâ întru mulți ani și sê le ajute, ca încă multe lucruri bune sê facâ!

„Un Ponoran”

Scrisorile recomandate. Ministrul ungueres de comericiu prin ordinațiune mai nouâ îndrumâ tôte autoritățile judecătorești din țarâ, ca sê mai contenescâ cu recomandarea scrisorilor ce le expedezâ pe postâ, și sê se mârğinescâ de aci înainte a recomanda numai acele exhibit, cari cuprind documente pozițiune, sau în cari e vorba de termîn. Dispozițiunea acêșta a ministrului se motivetzâ prin desvoltarea ce a luat o în timpul mai nou și postâ unguerescâ, expedând ori-ce scrisore destul de sigur și prompt.

D'ale sodalilor nostri. Din privilegiul ședinței literare a 10-a ținută Joi la 16 Novmrie a. c. în localul „Reuniuni” sodalilor români din Sibiu, s'au pus prin prezidentul Reuniunii d-l Vic. Tordășianu, la inima meseriașilor folosirea seilor lungi de iarnâ cu ceteri aleșe, de cari dispune în mare număr bibliotecă Reuniuni. Totodată constatâ cu vie mulțumire sufletescâ, câ în timpul din urmă bibliotecă este mult folositâ. Trecându-se dupâ tôte aceștea la declamațiuni și ceteri, d-l Victor Griguză, culegător tipograf, cetește de tot frumos bucatâ „Blagoslovește-1” de Speranță. D-l Griguză, petrecând mai mult timp în România, și a însușit un limbajiu frumos, sciind totodată sê accentueze corect ori-ce cuvânt. Pentru a 2-a ôrâ s'au produs d-șorele Evelina Luca, Eva Marcu, Elena Vintilâ și domni: George Poponea, Demetriu Baltes și Valer Grindeanu.

Preste tot se observâ pe acest teren deja un frumos progres la meseriașii noștri. Pentru ședințele proxime se va lua în prospect dupâ puțință și câte o cântare, cum și predarea de piese teatrale. Intre debutanții proximei ședințe vor fi d-șorele: Evelina Luca, Eva Marcu, Elena Vintilâ și domni: George Poponea, Demetriu Baltes și Valer Grindeanu.

Un sodal.

— La „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” s'au înscriș de membri ajutatori d-nii: Timoteiu Popovici, profesor de musicâ; Emil Mârğinean, funcț. militar; Ieronim Preda, directorul librării archidieceșane; Vincențiu Orâșan, funcț. consistorial; Ioan Rebeș, practicant la „Albina”. Membri ordinari: George Loloiu, sodal-eroitor; Ioan Sêrbu, sodal-curelar; Elie Drăgoiu; Vasile Popovic, sodal-lâcâtar, sodal-ferariu, sodal-mâșor; Nicolae Poplăcean, sodal-ferariu, sodal-lâcâtar și Vasile Mihălțan, sodal-pantofar.

Bancâ nouâ românescâ în Năsêud.

Ziarul „P. N.” înregistrâz, cu o șovinid rêtate scirea, câ în Năsêud — deși Banca unguerescâ de acolo, care funcționezâ de ja de 5 ani, servese în deajuns pe locuitorii de abia 3 1/2 mii — conducătorii „valachimeș” au înființat acum un institut de bani nou, sub firma „Mercur, societate de credit și de păstrare, pe acțiî”, cu un capital fundam. de 100 mii corône. „Acesta este deja al 7-lea institut de bani, sub diriguitorii naționalităților, în comitatul Bistrița-Năsêud”. — Curat așa-i!

O carte a Impêratului Wilhelm.

În Berlin va apare în curând o carte interesantâ, sub titlul: „Călêtoria la Locul sfânt în primâvara anului 1898”. Autorul ei este *Wilhelm*, împêratul Germaniei. Ilustrațiunile text vor fi executate dupâ fotografiile luate la fața locului de Impêrat. În acêștâ scriere, augustul autor va cuprinde nu numai impresiile sale câștigate când cu călêtoria sa în Palestina, ci va publica și mai multe dialoguri de interes mare, deschizându-ne astfel pagini interesante din viața curții împêrâtesci.

„Sfîrșitul lumii.” Am trecut, slavâ Domnului, cu bine și preste acest punct „critic”, în care ni se vestește prâpădenia. Și nu s'au întemnițat nimic. Lumea plutesce mai departe în noianul vecinicieii. Ba nici chiar din plôia de stele n'am vèzut aprôpe nimic. Și acedâ din pricinâ, câ în cele mai multe

locuri în timpul din urmă a fost moînă și pâclâ de nestrâbătut. D-don, ninsore, am avut noi o „plôie” (acedâ pardon, ninsore...) de altfel de stele: a nins cu toptanul, încât alături în Sibiu era zăpada de un cot; ear azi nôpte a îngheța zdravân.

Și așa, vremea rea a zădârnic în mare parte și planurile astronomilor, cari se pregăteau cu mari aparate pentru a studia fenomenul caderii Leonizilor. — La observatoriul din Ô-Gyalla (Ungaria) nu s'au putut vedea nimic. — În Viena însê, unde timpul a fost mai limpede, pe Schneeberg și pe Sonnwendberg, s'au putut numêra Marți nôpte cam 140 stele cãzêtoare.

Diplome maramureșene. D-l Dr. Ioan Mihályi din M. Sighet, învîtâ la abonament pentru publicațiunea sa: „*Diplome maramureșene din secolul XIV și XV*”, care va apare în anul viitor, și va cuprinde 350 documente istorice din anii 1300—1500, privitoare la comitatul Maramureș, de interes și pentru familiile nobile donatoare din acel comitat. Diplomele se vor publica în două edițiuni, una în textul original latin cu extrase și adnotațiuni în limba româncâ, alta în limba unguerescâ, formând tôte un volum de 40—50 côle tipar în octav mare. — Comandele sau banii de abonament (exemplar broșurat 5 fl., legat în piele 6 fl.) sunt a se trimite în trei luni la adresa dlui Mihályi.

Cărți postale ilustrate. Mare avânt a luat în timpul mai recent acest nou fel de publicisticâ, prin care primeșe sborul în tôte lumea monumente memorabile, evenimente remarcabile, peisajii romantice etc. O ilustrație plăcutâ fiecei român și la tot casul scena, când ministrul italian Baccelli în mijlocul Românilor a roștit înălțătorul seu discurs la columna lui Trajan, zicend: „Vê salut pe voi, o neînvinșilor Români! Voi sunteți o paginâ deschisâ din marea carte a istoriei Romei”.

Colecții de astfel de cărți postale ilustrate, vrednice a figura pe masa fiecei Român, posedă *Librăria noștrâ archidieceșanâ* și la recomandam onoratului public român cu tôte căldura.

Profesorul Koch din Berlin, se aflâ de prezant în insula Java, în Batavia, unde studiaz bôla ucigêtora malaria. Koch a descoperit încâ mai demult câ acest soi de friguri e pricinuit de niște țînțari veninoși, numiți moschiți.

Limbâ universalâ. — În Wiesbaden (Germania) s'au ținut de curând un congres, la care au luat parte reprezentanți de la tôte academiile de știință. Invitațiua a fost trimisâ de academia din Berlin. Intențiunea acestui congres a fost de a se înlesni relațiunile de prietenie între popore prin lucrări pe teren limbistic. Dupâ cât se cunoște pânâ acum, discuțiunile acelei conferințe internaționale au adus pe savanții la ideea de a se crea două limbi universale: una științificâ și alta limba vorbitâ de toți, limba traficului dintre ômeni.

Ca limbâ științificâ universalâ s'au propus limba latinâ, ear ca limbâ pentru relațiunile internaționale s'au propus limba englezâ, de ôre-ce e limba cea mai mult vorbitâ de pe glob. Nu se știe însê dacâ acedâ țință va fi atinsâ după odată.

Hymen. D-l *Nicolae N. Gheaja*, ales preot în Laslea-mare, și D-șora *Eutimia A. Avram* anunțâ cununia lor, care se va celebra Duminecâ în 7/19. Novembre a. c. în biserica gr. or. din Biertan.

Îubileul Gherlei. În anul viitor se împlinesc 200 de ani, decând Armenii, la îndemnul episcopului lor de atunci Dr. Auxentiu Verzărescu, au fundat orașul Armenopolis pe locul satului românesc Gherlea. Din acest incident memorabil Verzărescu, un monument, spre care scop au și lansat încâ în anul trecut o colectâ, adunându-se pânâ acum suma de 9902 fl.

Se cautâ foi vechi. Colecțiuni de foi vechi precum: *Albina* dela anii 1865—1876, *Gazeta Trans.* dela anii 1838—1890 și *Telegraful Român* din Sibiu dela anii 1853—1890, eventual numărî singuratici compleți, întregi, curați și binepăstrați, dupâ o prealabilâ întelgere doreșce sê procure D-l E. M. Micu în Bêlineț (comitatul Timiș).

Reprezentățiune teatralâ împreunată cu declamațiuni a româncâz în 14/26 Novemebre a. c. în orașul *Panciova*. — Venitul curat este destinat fondului înființându-i parochii române din *Panciova*.

Môrte. *Ioan Monda*, cantor al bisericii gr. or. și proprietar în Borgo-Bistrița,

dupâ o viață evlaviosâ, cumpêtatâ și plinâ de activitate de 87 ani, în al 66-lea an al fericiței sale cãsătorii, a adormit în Domnul în 13 Novembre st. n. Rêmășițele pâmêntesci ale decedatului s'au așezat pe vecinice odichnâ Joi în 16 Novembre. — Reposatul a fost tatâl d-lor: Simeon Monda, protopop, și Dr. Andreiu Monda, medic.

Pârînți — monștri. Curtea cu jurați din Viena a osindit, Marția trecutâ, la môrte prin ștreang, de șertoria Hummel și soția sa Iuliana, niște ômeni scelerâți, cari prin maltratâri oribile au chinut de môrte pe copila lor de 5 ani, Ana, avutâ înainte de cãsătorie legalâ. Rechisitorul acestui proces presintâ pe acêști ômeni-bestii în icona cea mai revoltâtore. Au șchiuit pe biata copilâ, au maltratât-o prin fôrme, dându-i puținâ pâne și cafea făcutâ cu apâ murdarâ, au bătut-o cu vergele de fier, i-au turnat-o în tôte chipurile animaliceșe posibile, pânâ ce nefericita martirâ a expiat în Martie trecut.

O mare loterie de binefacere în favorul policlinicei din Budapeșta. Publicului i-se oferâ ocaziune rarâ numum a spriginâ intențiunile umanitare ale reuniunei policlinice budapeștane, ci a-și încerca totodată norocul cu losurile emise. Se fac 6 trageri la loteria dela 4 Ianuarie pânâ la 6 Martie a. viitor. Câștigul principal e de 100.000 corône; câte 5 câștiguri de 2000 corône și un mare număr de câștiguri pânâ la 500 corône. Fiecare los are valôre la tôte 6 tragerile și deci pôte cineva cu un los sê câștige de 6 ori. Prețul unui los e o corônâ.

Arborele-viperâ

În pârurile din Australia de rêsărit se aflâ un copac înalt de 40 metri și al cârui trunchiu e gros de opt metri, jur împrejur.

Dacâ un animal numai se atinge de acest copac, môre îndată, când nu i-se dau repede ajutore.

Indigenii îl numesc „wi waga”; savanții noștri „urtica gigas”.

E de o rarâ frumșete; crâcile lui puternice își aruncâ cu îndrâsnellâ ramurile la o mare distanță în lături, grôse, cu aple fôrte rotunde și par surorii, la formâ, cu ale fôrte sôrului heliliante.

Acește foi, ridicate în sus, sunt acoperite pe de desupt cu o mulțime de pin, fôrte subțiri, un fel de ace vegetale, din cari unul singur, când pătrunde cu vârful în pielea unui animal, lasâ un venin mai violent decât al celor mai teribile vipere. S'au vèzut cai alergând singuri prin pâruri și atingend cu corpul trunchiul acestui copac, sau dând cu capul între frunzele lui. Immediat caii au început sê tremure, sê se învêrtesc în loc și au căzut în convulsii la pâmênt unde au și murit.

Cât despre efectele acestui venin asupra omului, un cãlêtôr povestește următorul fapt, la care a fost martor:

„Trecend cãlari, cu mai mulți europeni prin pârurile de la Ilawara, unul din ai noștri, un botanist lionez, pe care cu tôte cã îl înștiințasem de primejdia acestui copac, avu ideea nenorocitâ sê se apuce de a fôrca o fôie a unui din ei, pentru a o rupe și a-și îmbogăți erbarul. Însê „wi-waga” îi rezervâ o lecțiune de botanicâ experimentalâ la care era departe de a se aștepta; cãci îndată ce atinse fôia cu vârful degetului, mânil și brațele lui turâ ca isbite de môrte.

„Efectul s'au produs cu repeziune unui fulger; degetele șgârcite și strinse unul lângâ altul, deveniserâ vinete, nu se mai puteau mișca; brațele, atêrnate de-a lungul corpului erau ca și rupte de la umeri, erau reci și țapene ca niște brațe de marmorâ.

„Ca sê reproduc vaietele de desperare ale șerșmanului botanist, mi-ar fi cu neputrâne.

„Șerșul cãlêuzelor nôstre, un bêtrân sêlbatec fôrte harnic și experimentat, sârî jos de pe cal și începu s'alegere dimprejur, plecându-se ici și aci, culegend niște ierburi cu foi rotunde și plisate, și când adunâ o cantitate suficientâ din ele, începu sê le mesteca în gurâ.

„Apoi cu sucule ce se produse astfel, începu sê frece mânil, brațele, înveninatului, murmurând în același timp niște plângeri ce nu se pot traduce, niște note luate din mugetele potestelor, cântec de môrte și de evocare a raselor negre.

„Dupâ 20 de minute de frecături și de melopee sêlbatece, fu mare bucuria noștrâ vèzend degetele, môrte pânâ aci, recâpând viață, reluându-și colorarea, întinzându-se, mișcându-se. Însê cum așî arâta strigătul de fericiere al șerșmanului botanist? Dênsul se repezi la bêtrânul negru, câruia îi curgeau încâ din gurâ bale verzi și care avea un cap mai urît de cât al unui drac, și-1 sârută de șeșe ori”.

Preacum se vede, natura a pus alătorea de copac care omrând, planta care scapâ; însê a lasat la pârunderea omului s'o descopere, și în acedâ gônâ dupâ antidote, sêlbatecii, cari tôte viața nu fac alt-ceva de cât sê umble prin pâruri, sunt maestri.

Mătase Foulard

65 cr.

pană la fl. 3.35 per m. — japaneză, chineză etc. în cele mai noue desigururi și colori, precum și „mătase Henneberg“ neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metri — în cele mai moderne țesături, colori și desigururi.

Particularilor, liberă de porto și vamă acasă. **Mustre cu întorcerea poștei.**

Fabricile de mătase G. Henneberg (lif. de curte c. s. r.), Zürich. [24] 8

Ad. Nr. 269/1899. [228] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala din Lăpușul-superior, tractul Dobrei, devenit vacant prin abdicare, se scrie de nou concurs.

Emolumentele împreună cu acest oficiu sunt: salar de 300 fl., repartat dela popor, și quartir natural și lemne necesare.

Recursele, instruite conform normelor în vigoare, au să se înainteze subsemnatului oficiu în 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român“.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Dobra, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Dobra, 20 Octobrie, 1899.

Ios. Morariu
prot.

Nr. 397/1899. [230] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parochiei de clasa a III-a Blășeni-Grosuri cu filia Obârșe se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român“.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor, instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis la subsemnatul oficiu protopresbiterial.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Zărandului în conțelegere cu comitetul parochial concurent.

Brad, la 4 Octobrie, 1899.

Vasiliu Damian
protopresbiter

[218] 5—10

Albumină nutritivă.

1 kg. Tropone are acelaș efect la nutrire, ca 5 kg. carne de vită de cea mai bună calitate sau 180—200 ouă. Tropone în corp se preface direct în sânge și mușchi, fără să producă grăsime. Tropone are deci ca urmare — consumându-se regulat — o însemnată întărire a corpului atât la oameni sănătoși, cât și la cei bolnavi, și se poate adăuga în orice mâncare, fără ca prin acesta să se altereze gustul. Pe lângă prețul lui de tot moderat se poate procura de ori-cine prin farmacia și drogherii.

Fabricile de Tropone, Mülheim-Rhein.

Agentura gener. pentru Austro-Ungaria:
M. Winckler, Viena 5, Wienstr. 55.

In *Tipografia și librăria archidieceșană, Sibiu*, a eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune,

de
Alfred Kormos

traducere de

Constantin Popp, funcționar la „Albina“.

Prețul broș., inclusive porto postal, fl. 1.60

In *Tipografia și librăria archidieceșană, Sibiu*, a eșit de sub tipar:

Dogmatica ortodoxă

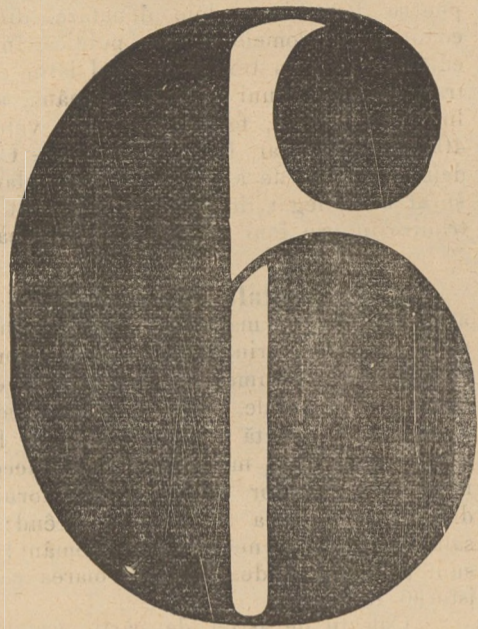
de

Greg. Pletosu,

protoiereu, profesor gimnasial

Carte aprobată de Preavenatul Sinod archidieceșan gr. or.

Prețul broș. fl. 1.20, pentru România 3 franci.

La tôte

tragerile ale

loteriei de binefacere

în favorul spitalului reuniunii policlinice din Budapesta, un los costă numai

1 corónă.

Câștigul principal valorează

corónă

100.000**5 câștiguri à 20.000 cor.**

etc. etc.

cari la cerere se răscumpără în bani gata de către administrațiune cu 20% scăzământ.

Tragerea primă

irevocabil la 4 Ianuaru.

Comande efectuește prompt:

Biroul loteriei de binefacere**IV. Kossuth-Lajos-u. 1.**

[229] 1—7

NOU! Pro 1900 NOU!

a apărut:

Calendarul**archidieceșan,**

neapărat de lipsă pentru fie-care preot și învățător.

Se pôte procura dela

Librăria archidieceșană, Sibiu,

cu prețul de 30 cr. + porto postal 5 cr.

Cel mai mare deposit

de

Cărți postale ilustrate

este fără indoială al

Librăriei archidieceșane.

Se vënd en gros **2.50 fl. suta**, en détail cu **3, 4 și 5 cr. bucata** (cele din urmă sunt pictate cu mâna).

Ediția Librăriei:**O Selișteancă**, ediția II**Port hănățenesc****Grup de Seliștene** dela fond de teatru**Grup de Călușeri** dela fond. de teatru,

Seliște

Un cioban din Ardeal**O Româncă din Cămpeni****Tipografia Archidieceșană****Va apărea în curënd:****Seliștea întregă**, tablou**Piața din Seliște****Biserica cea nouă****Fântăna Foltea cu Călugărul****Biserica dela Fântăna Foltea****Pavilionul elvețian din Seliște****O păreche rom. din Țiara Oltului****In Comisiune:**

Frumsețe (dame) din Paris. — **Vederi din Sibiu.** — **Seliștene.** — **Castelul lui Ioan Corvin (Hunyad).** — **Vederi din România (Bucuresci).** — **Românii la Roma.**

— **Costumuri naționale diferite.** — **Partii din Carpați.** —**Cărți postale înflorate**, forțe acomodate pentru gratulări de anul nou, sêrbători etc.**Cărți postale**, forțe potrivite pentru gratulări la zile onomastice.**Peisage-uri (Vederi dela țară).**

Cele mai fine și deosebite **bilete de gratulări** pentru anul nou, sêrbători, onomastice etc., dela 6 cr. până la 45 cr. bucata + 5 cr. porto postal.

Turnătoria de clopote și de metal a lui**Antoniu Novotny****în Timișóra — Fabrică**

se recomandă a pregăti clopote nouă, precum și la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori-ce parte, în-dată ce clopotele sunt tocite de o lătore, prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomandă [164] 14—26

clopote patentate găurite

invenție proprie, mai de multe-ori premiate cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoșă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa că un **clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu.** Mai departe se recomandă spre facerea **scaunelor de fer bătut, de sine stătător**, — spre **preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut**, — ca și spre turnarea de **tôce de metal.** Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco.